

Uusi rakentamislaki (RakL) on tulossa voimaan 1.1.2025, jonka seurauksesta nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ei ole enää voimassa. Tämä edellyttää myös Nurmeksen kaupungin rakennusjärjestyksen uusimista.

10.1.2024 tuli Ympäristöministeriöltä lausuntopyyntö ns. rakentamislain korjaussarjaan. Lausunnon viimeinen jättöpäivä on 5.3.2024.

Lausuntopyyntönumero: VN/34558/2023

Nurmeksen museon kommentit rakentamislain korjaussarjaan. Muutosta vaativat kohdat on merkitty tekstiin sinisellä ja korjattu siten, että ne museoviranomaisen näkökulmasta katsoen olisivat hyväksyttävissä.

56§ Kunnanvaltuusto voi myöntää luvan asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamiseen jos:

5) rakennus ei ole valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai RKY-alueeseen kuuluva paikallisesti merkittävä.

179§ Valitusoikeus rakentamisluvasta on:

6) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai RKY-alueeseen kuuluva paikallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta;

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, rakennetun kulttuuriympäristön, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai RKY-alueeseen kuuluvan paikallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

181§ Valitusoikeus toteuttamisluvasta on:

5) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai RKY-alueeseen kuuluvaa paikallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

182§ Valitus purkamisluvasta on:

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä museoviranomaisella silloin, kun rakennus on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai RKY-alueeseen kuuluva paikallisesti merkittävä sekä sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun

vaikuttaminen, jos päätös koskee kaavan tai lain nojalla suojellun taikka muun historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen purkamista.

183§ Valitus maisematyöluvasta on:

3) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella silloin, kun kohde on RKY-alueella.

On tärkeää, että valitusmahdollisuus säilyy useammilla asiantuntijaviranomaistahoilla ja sitä on laajennettava pelkän valtakunnallisen suojelurakennuksen lisäksi käsittämään myös valtakunnallisen merkittävyyden omaavien alueiden rakennuskohteita ja sitä kautta kulttuuriympäristön kokonaisuutta. On huomioitava, että kuntien asiantuntijaresurssit ovat hyvin erilaiset ja pienten kuntien osalta lähes olemattomat. Kuntien vastuulle siirtäminen asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan. Asiantuntijoiden vaikuttamisen mahdollisuudet varsinkin pienemmissä kunnissa resurssimahdollisuudet huomioiden jäävät hyvin heikoiksi, jolloin ratkaisut kulminoituvat liikaa ja valitettavan usein poliittisen tason päätöksiin. Vaikuttamiseen muodostuu selkeä puutteellisuus ja kunnassa asioiden valmistelijalta jää asiantuntijatuki merkityksettömäksi. Valitusmahdollisuuksien kaventaminen sulkemalla yhteisöt pois heikentävät ympäristöstään huolta kantavien kuten asukasyhdistyksien vaikutusmahdollisuuksia. Laki tässä suhteessa on huomattava heikennys nykyiseen nähden kaventaen mm. osallisuuden merkitystä. On ensiarvoisen tärkeää, että vaikuttamisen laaja taso valitusmahdollisuuksineen sisältyy lakiin.

Meri-Anna Rossander
Museonjohtaja
Nurmeksen museo